

Sallan tiedotuslehti 5-2010

Sallaviikon tapahtumia ja tunnelmia

www.salla.fi/kotosalla

Kesä kaunis kerkeävi
kuusen kerkkä kainalossa
Toi suven suloisen mukanaan
sai marjat makeisat maistumaan

mieltä kesä keventävi
talven varkoiksi varastoi

Nyt on suut makeaa täynnä
vatsat vallan pullollaan
Täst on hyvä syksyyn jatkaa
Talven tuiskut kestetään

Tulevaisuuden Salla syntyy tämän päivän unelmista

Pääkirjoitus

Vuosikymmenien aikana olemme kaikki tulleet hyvin tietoiseksi ihmisen haavoittuvuudesta, ajoittaisesta voimattomuudesta ja mahdollisuudesta jäädä rankkojen olosuhteiden uhriksi. Monet tahot yrittävät kaiken aikaa vaikuttaa olosuhteisiimme mm. valtion palveluiden osalta ja taistella meille parempaa huomista. Meistä suuren osan tehtäväksi jää huolehtia oman lähiympäristönsä olosuhteista ja hyvinvoinnista. Kuitenkin tämän suuren joukon arkipuhe vaikuttaa siihen näemmekö kuntamme tulevaisuuden valoisana vai synkkänä. Meidän on joskus helpompaa elää turuttavaa arkea kuin uskaltaa katsoa silmiin syvimpiä unelmia niin oman elämämme kuin ympäristömme suhteen.

Unelmat ja arki eivät ole toistensa vastakohtia, vaan unelmilla rakennetaan tietä toisenlaiseen ja antoisempaan arkeen kuin se arki, mikä ehkä juuri nyt meitä ympäröi. Unelmien vaaliminen ja toteuttamaan pyrkiminen ei estä pahoja asioita tapahtumasta. Unelman yksi määrittelijä on juuri se, että olosuhteet näyttävät tekevän sen saavuttamisen vaikeaksi, joskus jopa mahdottoman tuntuiseksi. Vaikeat olosuhteet ovat osa unelmaa.

Oma suhtautumisemme on avain siihen millaiseksi elämä tulevaisuudessa täällä muodostuu. Näetkö ympärilläsi vain ne vaikeat olosuhteet vai näetkö ne mahdollisuudet? Katkeruus, kyynisyys ja kateus on kolme koota, jotka tekevät takuuvarmasti matkanteosta tuskaa itselle ja muille. Puutekeskeinen ajattelu on tavallista, mutta ketä se vie eteenpäin? Se mihin keskittyy, lisääntyy. Jos näkee vaikeat olosuhteet ympärillään, niin niitä näkee aina vain lisää. Jos näkee hyvät olosuhteet ympärillään, niin niitä näkee aina vain lisää.

Paloperän kyläjuhlan juhlapuhuja FM Hannu Heinänen voimaannutti kyläläisiä juhlapuheessaan seuraavin sanoin: Kotiseudusta tietoisien ihmisten kyky voittaa taloudellisia ja sosiaalisia vaikeuksia on huomattavasti suurempi kuin sellaisen ihmisen jolla suhde kotiseutuun on ohut. Kotosallan toimitus kehottaaakin kaikkia lukijoitaan laittamaan mahdollisuussilmäläsit päähänsä ja matkailemaan laajan kuntamme eri puolilla: Tutustu yhtenä päivänä Pohjois-Sallan kyliin, yhtenä Länsi-Sallan kyliin ja yhtenä päivänä Keski-Sallan kyliin. Käyppä ihan uteliaisuutta vilkaisemassa tunturin rakentamista ja ihmettelemässä Poropuiston vieressä olevaa Pan-parksin rakentamistouhua. Vietä yksi päivä oman kirkonkylän kaupoissa, museossa, kirjastossa, kahviloissa ja torilla. Oletko huomannut kuinka kauniiksi kirkonkylän keskusta on saatu, sitäkin suunniteltaessa on jollakin ollut unelma.

Täysiä marjasankkoja ja kireitä siimoja,

unelmien täyteisiä päiviä ja tässä hetkessä elämistä!

Toimitus:	Sallan kunta
Päätoimittaja:	Marja Myllykangas marja.myllykangas@salla.fi
Toimitussihteeri:	Kaisa Isojärvi kaisa.isojarvi@salla.fi, puh. 040 508 8518
Työryhmä:	Jokela Elina, Mirja Huhtala, Nina Sipola, Maria Ämmälä, Kauko Kellokumpu, Eeva-Liisa Vuonnala, Tinja Jokelainen
Kotosalla-logo:	Kauko Kellokumpu
Taitto:	Kaisa Isojärvi
Paino:	Suomalainen Lehtipaino Oy, Kajaani 2010
Lehti ilmestyy:	Kerran kuussa

Kurrelan Posti

Tikun uni:

N:o 12

Kurret pyörivät kuin tuskassa, tapaaminen on Radio-Puskassa. Tiku haastoi tuttuun malliin, oli tottunut jo tähän talliin.

Taku järkytyksen puistossa koki, kasvat kalpeina hän siitä hoki: Mustanaamio seisoj kuin paasi, melkein minut katseellaan kaasi.

Kärpänen herkutteli väreillä, ampiainen alkoi siitä äreillä: Näytä raitahousus, kyykistä! Tuommoset katosivat pyykistä.

Kauniit silmät Tikua kohti pensaan sisältä hohti. Ujous tempasi kurrea kyllä, ei rojennut katsoa mitä oli yllä.

Tiku tivoliin on hiipinyt ja johtajaksi kiipinyt. Matias laulaa "satsatsaa" ja ötökällä ratsastaa.

Palatsi nousee mullasta, seinät ovat kullasta. On Nukkumatti vallassa, herättää Tikun Sallassa.

Vallovaaran lava

Sallasta n.12 km päässä sijaitsee Vallovaaran lava jonne on aina riittänyt tanssijoita. Lavan välittömässä läheisyydessä sijaitsee Kirmoi lampi. Tunnelma oli rento kesäillan viiletessä kun tanssijoita saapui Sallan kunnan eri kylistä lavalle tanssimaan. Tanssilattia täyttyi tanssijoista ja soitto raikas pitkin heinäkuisten lauantaiöiden eri yhteiden tahdissa.

Heinäkuun hellettä museosta

Heinäkuussa Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museon ovi on jälleen narahdellut uupumatta. Salla-päivän molemmin puolin asiakkaita on ollut useita kymmeniä joka päivä ja itse Salla-päivänä kävijöitä oli yhden päivän aikana yli 300. Heinäkuun kokonaisasiakasmäärä tulee olemaan yli tuhat henkilöä ja museon koko neljän kuukauden olemassaolon aikana kävijämäärä on pitkälti kolmannella tuhannella. Asiakkailta saatu palaute on pääosin todella positiivista; on mukavaa, kun on paikallishistoriaa selkeästi sanoin ja kuvin sekä esinein esittelevä museo. Museo on sekä matkailijoille että paikallisille sopiva käyntikohde, jossa voi vaikka vain piipahtaa kampanisukahvilla.

Salla-viikko museolla aloitettiin muistelusa ja lauluillan vietolla. Yleisöä oli paikalla

mukavasti, n. 60 henkilöä. Lauloimme vanhoja, tuttuja yhteislauluja Kivelän Veijon haitarin säestyksellä sekä Ämmälän Raijan toimiessa esilaulajana. Väliin muisteltiin vanhoja juttuja sota- ja evakkoajoilta; taidettiinpa muutama riiuureissukin tehdä laulujen lomassa.

Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museon yksi tarkoitus on kerätä talteen vanhaa tarinaperinnettä ja siltä pohjalta saatiin ajatus järjestää tapahtuma, jossa tätä tarkoitusta voitaisiin toteuttaa. Ilma oli lämmin eivätkä sääsketkään haitanneet lauleskelua. Muistelusa ja lauluillasta päätettiin tehdä perinne, jota jatketaan ehkä vielä tänä kesänä, mutta ainakin ensi vuonna!

Salla-päivänä 19.7. museon ovet aukaistiin jo kymmeneltä. Asiakkaita alkoi virrata

solkunaan heti sen jälkeen. Pihalla myytiin paikallisten emäntien tekemiä kampanisuja. Iltapäivällä Pekka Lintula esitteli talvisotamateriaaliaan museolla. Raivaajien Salla-filmi pyöri Tietolaarissa taukoamatta ja Pirttikahvilan kahvipannu kävi kuumana.

Tunnelma oli väkimäärästä huolimatta leppoisaa ja rauhallista. Heinäkuun helteiden lämpimistä tunnelmista on mukava suunnata kohti syksyn tuulia ja kehitellä uusia suunnitelmia jo seuraavaa vuotta ja kesää varten.

Salla-viikko museolla aloitettiin muistelusa ja lauluillan vietolla. Yleisöä oli paikalla mukavasti, n. 60 henkilöä (alakuva). Lauloimme vanhoja, tuttuja yhteislauluja Kivelän Veijon haitarin säestyksellä sekä Ämmälän Raijan ja Jokelan Elinan toimiessa esilaulajina(yläkuva).

Hautajärvi päivä 15.7.

Kuva: Metsähallitus

Hautajärven kyläpäivä käynnistyi talkoohengessä kun kyläläisiä kokoontui Vasajängän ojalalle niittytalkoisiin. Aluetta niittämällä pyritään niittykasvillisuuden lajimäärän lisäämiseen. Tämä Oulangan kansallispuistossa sijaitseva tulvaniitty niitetään perinteisin keinoin viikatteella ja heinä jätetään kuivamaan lalloiksi, jotka ovat pieniä heinäkasvoja. Niittyä on perinteisesti niitetty 1950–1960-luvuilla. Niitto aloitettiin raivaamisen jälkeen uudelleen 1990-luvun lopulla ja niittoalaa on lisätty vuosittain, tänä vuonna niittoalaa on noin puoli hehtaaria. Niittytalkoisiin osallistuu monen ikäisiä talkoolaisia, vanhat taitajat opettavat taitonsa nuoremmalle polvelle. Niittytalkoiden jälkeen talkoolaisille ja kyläpäivien osallistujille tarjottiin perinnelounas Hautajärven Seutulassa.

Iltapäivällä Hautajärven kyläpäivä jatkui Hautajärven luontotalolla jossa Savinapojat lauloivat ja laulattivat yleisöään kahvittelun kera. Illan tullen saatiin vielä nauttia elokuvaesityksestä Seutulassa kylätalossa. Kesäiltaa saattoi vielä jatkaa Martin-baarissa, joka on kuin englantilainen pubi. Baarissa

voi vapaasti laulaa karaokea tai jos tanssijalkaa alkaa kolottamaan niin matot laitetaan lattialta sivuun ja tanssit voivat alkaa.

15.7 on monella tapaa hautajärveläisille merkittävä päivämäärä. Niittoväkeen kohdistunut kohtalokas partisaani isku tapahtui Hautajärven Kiviaavalla 15.7.1943. 49 vuotta myöhemmin Hautajärvellä avattiin merkittävä matkailukohde, kun Metsähallitus rakensi Hautajärven luontotalon.

Hautajärven kyläpäivää on järjestetty jo yli 15 vuoden ajan. Päivän järjestämiseen osallistuvat Metsähallitus, Hautajärven martat, Hautajärven kyläyhdistys, Oulangan seutupojat ja Kodin kädet.

SALLAN SOTA- JA
JÄLLEENRAKENNUSAJAN
MUSEO

Rakentajien, raivaajien Salla-dokumenttia esitetään museossa

Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museon perusnäyttely kulkee aikamatkana 1900-luvun alusta aina 1960-luvulle asti kertoen Kuolajärven eli Sallan historiaa. Näyttely jakaantuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa kerrotaan vuosisadan alun elämästä ja elinkeinoista Kuolajärvellä. Näyttelyn toisessa osassa siirrytään sota-aikaan. Kolmannessa osassa tutustutaan museoasuntoon, joka kuvaa Sallan jälleenrakennusaikaa.

Perusnäyttelyn lisäksi voit vierailla Tietolaarissa, jossa on saatavilla paljon lisätietoa sekä kirjoitetussa että kuvitetussa muodossa. Tietolaarissa myös esitetään **Rakentajien, raivaajien Salla -dokumenttia, joka on tehty 1950-luvulla. Se on hieno läpileikkaus Sallan historiasta. Dokumentin kesto on n. 20 min ja se pyörii taukoamatta.**

Museossa toimii myös Pirttikahvila sekä museomyymälä. Siellä voit nauttia kampanisui- tai korvaupustikahvit sekä tehdä pieniä ostoksia. Kahvilaan voi piipahtaa, vaikka varsinaiseen näyttelyyn ei tutustuisikaan.

Museo on avoinna ma – pe ja su kello 12.00 -19.00

Museo sijaitsee Sallan keskustassa, 0,5 km liikenneympyrästä Savukosken suuntaan, vanhassa rautatieaseman rivitalossa. Pääsymaksu 4€, eläkeläiset, opiskelijat 3€, alle 12-vuotiaat ilmaiseksi huoltajan seurassa.

Tervetuloa museoon!

Sallan Sota- ja
Jälleenrakennusajan Museo
Savukoskentie 12
98900 SALLA
Puh. 040 579 0762
museo@salla.fi

Karhujärven kyläpäivä 17.7

Karhujärven entisen koulun vanha jumppasali täyttyi kyläpäivän juhlijoista. Kylässä on vakituksia asukkaita 16, mutta kesä tuo tullessaan kesävieraita niin, että kylän väkimäärä moninkertaistuu. Kyläpäällikkö Taisto Kuusela laskeskelijä, että kesävieraita Karhujärvelle saapuu useampi sata jopa 500. Karhujärven kylä sijaitsee neljän kunnan Kuusamon, Posion, Kemijärven ja Sallan keskiössä, Kuusamontien varrella.

Karhujärven kyläpäivällä tunnelma oli hilpeä kun Karhujärven koulun vanha opettaja Lauri Orava muisteli ensimmäisiä vuosiaan Karhujärvellä, monenlaista hauskaa tapah-

tumaa oli sattunut hänen tutustuessa kylän väkeen. Vuosien saatossa opettajalle oli herännyt kunnioitus vanhan kansan tietotaitoa kohtaan. Lauri Oravan mielestä näitä taitoja ja tietoja pitäisi kirjata ylös ja tutkia, niin kekseliäitä ovat olleet entisajan konstit ja keinot selvittää omavaraisesti ilman nykyajan koneita ja laitteita. Ennen pellot kasvattivat kyliä joissa perheet pärjäisivät omillaan ilman sosiaalitukia ja kasvattivat perheensä ja karjansa. Eläminen oli kovaa työtä, mutta siinäkin oli omat ilonsa. Nuoret lähtivät 1960-luvulla helpomman leivän perään etelään ja Ruotsiin. Maalta on helppo lähteä kaupunkiin, mutta kaupunkilaistuneen

ihmisen on paljon vaikeampi enää oppia asumaan maalla, Lauri Orava totesi.

Karhujärven koululla vieraat saivat nauttia päivästä runojen, laulujen ja tarinoinnin parissa.

Karhujärven kyläpäivät järjestettiin nyt 11. kerran. Ensimmäisiä kyläpäiviä vietettiin Taisto Kuuselan kesämökillä, mutta vuosien saatossa vieraita alkoi olla kymmenittäin, päätettiin kyläpäivää viettää vanhalla koululla. Karhujärven vanha koulu on yksityiskäytössä.

Tilaisuuden lopuksi tytöt saivat toimia onnettarina arvonnoissa.

Morottajan Esu

Illan tummetessa kyläpäivät jatkuivat Morottajan Esulla. Tanssijoita saapui laajalta alueelta, naapurikylistä ja kunnista kymmenittäin. Keästansseihin tullaan tanssimaan eikä istumaan joten kahvio oli tyhjä kun tanssilattia täyttyi tanssijoista.

Morottajan Esu- nimessä Morottaja on paikannimi (ei kylän) ja Esu tarkoittaa etelä Sallan urheilijoita joiden omistuksessa talo on alunperin ollut. Morottajan Esu sijaitsee Kuusamontien varrella, sinne on helppoo löytää oudommankin.

Paloperän kyläpäivä 17.7

Paloperällä, joka on Sallan eteläisin kylä, oli syytä juhlaan. Sillä kyläläiset olivat hankineet kuluneen talven aikana kyläläisten käyttöön Paloperän vanhan koulun joka sai nyt nimekseen Kinttaan Pirtti ja perustaneet hankkeen jonka päämääränä on Paloperän kyläkirja, kyläkirjan vetäjänä toimii FM Hannu Heinänen.

Paloperä sijaitsee Suomutunturin läheisyydessä kalaisten järvien ja hyvien jahtimaiden äärellä. Kylän vahvuutena on myös vakavarainen osakaskunta, toimiva metsästysseura ja lisääntyvä loma-asutus. Paloperältä

muuttaneilla on edelleen vahvat siteet kotikyläänsä. Kylältä muuttaneet ja nykyiset kyläläiset antavat kylälle mahdollisuuden kehittää verkoston joka luo vahvan "kehitysdynamon". Tämän dynamon voimin on hyvä lähteä kehittämään kylän luontomatkailukohteita. Kinttaan pirttiä voi vuokrata yksityiskäyttöön eri tilaisuuksia varten esim. häiden viettoon. Pirtissä on majoitustilat 20 hengelle. Tulevaisuudessa osakaskunta voi järjestää myös pitopalvelun tilaisuuksiin sekä ohjelmopalveluita. Tulevaisuus on mahdollisuuksia täynnä paloperäläisten

mielestä ja tämä on hyvä alku kylälle.

Kylältä voi ostaa poronlihaa lokakuussa suoraan tuottajilta Timo Jumiskolta (0400-259 322) tai Ilkka Kantolalta (040-5756674).

Kinttaan Pirtin avajaisissa juhlapuheen piti historian tutkija FM Hannu Heinänen joka on kirjoittanut myös Sallan historia-kirjan. Kotosalla-lehden toimituksen mielestä puhe on sen verran hyvä, että päätimme julkaista sen kokonaisuudessaan.

Oman historian tuntemus vahvistaa kylähenkeä

Paloperän kotiseututalon vihkiäisjuhla 17.7.2010
FM Hannu Heinänen

Ihmisen kotiseutuidentiteetti vaikuttaa voimakkaasti hänen yleiseen hyvinvointiinsa ja viihtyvyyteensä. Kun ihminen on tunnesitein kiintynyt kotiseutuunsa ja saa siihen liittyvää objektiivista tietoa, hän oppii arvostamaan kotipaikkakuntaansa ja pyrkii elämässään toimimaan sen puolesta. Hän ei jätä kotiseutuaan ensimmäisen vastoinkäymisen, esimerkiksi taloudellisten vaikeuksien, kohdatessa, vaan pyrkii etsimään erilaisia keinoja voidakseen pysyä kotipaikkakunnallaan. Kotiseudusta tietoisien ihmisten kyky voittaa taloudellisia ja sosiaalisia vaikeuksia on huomattavasti suurempi kuin sellaisen ihmisen, jolle suhde kotiseutuun on ohut.

Keräilytaloudessa eläneillä ihmisillä ei ollut nykyisen kaltaista kotiseutuidentiteettiä tai paikallissidosta, koska ihmiset viettivät varsin liikkuvaa elämää. Nykyisen kaltainen paikallissidos on kehittynyt ihmisille vasta sen jälkeen kun ihmiset asettuivat paikoilleen ja ryhtyivät viljelemään maata. Tässä vaiheessa oma peltotilku ja sen ympäristö muodostuivat muita rakkaammaksi. Karja sitoi osan väestä koko vuodeksi kylään. Paikalla pysyjät olivat naisia, lapsia ja vanhuksia, ja

parhaastaan he muokkasivat aluksi myös pellot. Niin kauan kuin metsän antia riitti, miehet olivat ainoastaan tuokioittain kotikylässä. Kylää oltiin valmiita myös puolustamaan ulkoista vihollista vastaan.

Ensimmäiset ihmiset saapuivat Kuolajärven alueelle viimeistään 5 000 – 6 000 eKr. eli Suomen vanhimmalla kiviakauden jaksolla. Pysyviin elämisen piirteisiin kuuluivat metsästyks ja kalastus. Ne puolestaan vaikuttivat asumismuotoon. Pitkien pyyntimatkojen välttämiseksi oli parasta vaihtaa asuinpaikkaa vuodenaikojen mukaan aina sinne, mistä elatus oli vaivattomammin saatavissa. Särkiaavan suksilöytö kertoo siitä, että ihminen on liikkunut esikeraamisella kaudella näillä tienoilla. Mäntypuusta tehdyn suksen pituus on ollut enintään 180 cm ja leveys 15 cm. erikoista tälle, todennäköisesti takapainoiselle, sukselle on sen pohjaura eli olas, jonka muodostavat viisi pitkittäistä parin kolmen millimetrin levyistä uurretta 7-8 mm:n välein. Kivikautisiin esineisiin kuuluu myös Paloperän Puukkoniemestä löydetty hioin. Perimätiedon mukaan alueella on sijainnut rautakautinen lappalaisten asuinkeittä.

Jokainen pitäjä ja kylä ovat omannäköisensä. Kuolajärven Lappi ei tee tässä suhteessa poikkeusta. Maantieteellinen sijainti idän ja lännen välissä sai aikaan sen, että veroa maksettiin sekä Venäjälle että Ruotsille. Metsäsaamelaisien asutus oli laajaa. Kuolajärven saamelaisasutus keskittyi jokien ja niistä haarautuvien sivujokien rannoille. Ei ihme, että lapinkielistä oleva sana Kuolajärvi tarkoittaa kalaisaa järveä. uudisasukkaansa Kuolajärven Lappi sai myöhemmin kuin naapurinsa. Ensimmäiset omavaltaiset tunkeilijat karkotettiin pois 1600-luvun jälkipuolella. uudisasukkaiden muuttoinnostusta hidastivat myös suuret nälkä- ja katovuodet. Vanhimman maakirjan, joka on vuodelta 1695, mukaan Kuolajärven Lapissa oli 31 kotakunnan veronmaksajaa. Asutus eteni vaikeiden aikojen vuoksi sen jälkeen verkkaisesti, mutta voimistui suuren Pohjan sodan jälkeen. Uudisasukkaiksi merkittiin voutintileissä, manttaaliluetteloissa ja maakirjoissa 1730-luvun loppuun mennessä yhteensä 18 henkeä. Uudisasukkaista pidettiin tienoilla vielä 1730- ja 1740-luvun paikkeilla saamelaisina. Savut oli otettu vasta ”uudiskäyttöön”. Vuosisadan puolivälin tienoilla oli useimmilla jo asumukset, yleensä savupirtit, mutta joillakin vain puusta kyhätty kodat. Verovapauden Kuolajärven Lapissa sai myös Paloperän alueelta Daniel Pentinpoika Kela vuonna 1756. Hänellä oli kuitenkin vaikeuksia, sillä paikallinen väestö vastusti uudisasutuksen leviämistä. Niinpä kuusamolaiset, kuolajärveläiset ja kitkalaiset polttivat tahallaan Kelan pirtin. Asia ei kuitenkaan jäänyt tähän. Kuolajärven kärkeillä tammikuussa 1758 tuhopolttajat määrättiin maksamaan Kelalle 30 kuparitaalaria korvausta.

Daniel Pentinpoika Kela osoitti kuuluvansa katajaiseen kansaan. Hän rakensi uuden tilan Palojärven sisäjärvelle sen erääseen lahteen. Uudistilan katselmus oli esillä käräjillä maaliskuussa 1765. Tilaan sisältyi peltoja, niittyjä ja oikeuksia kalastuspaikkoihin. Pelloilta oli mahdollisuus saada kahden tynnyrin sato, sillä maaperä oli hyvä. Kelalla oli 24 niittyä, jotka sijaittivat jokien, järvi- en ja lampien lähellä tai rannoilla. Heinää oli mahdollisuus käydä niittämässä esimerkiksi Palojärvellä, Rytijärvellä, Rytijoelle

ja Lamminojalla. Niistä kertyi yhteensä 25 kuormaa ja 7 rukoa heiniä. Kalastuspaikkoja oli neljätoista. Kela liikkui muun muassa Palojärvellä, Kalliojärvellä, Rakasjärvellä, Suomujärvellä ja Särkilammella. Juhani Palojärven kanssa hänellä oli yhteinen kalastus kahdessa paikassa. Daniel Kelalla oli oikeus tarvittaessa ottaa metsästä rakennus-, aita- ja polttopuita.

Pyyntielinkeinojen rinnalle saamelaiset omaksuivat ympäristön talonpojilta maanviljelyn ja karjanhoidon. Lappalaisten etuoikeudet metsästykseseen ja kalastukseen päättyivät Kuolajärven Lapissa vuonna 1759, jolloin käräjillä vahvistettiin sekä heille että uudisasukkailla yhteinen pyyntioikeus. Seuraavana vuonna Lapin voutit saivat asutusta koskevat uudet ohjeet. Niiden mukaan saamelaisista ja varsinaisista uudisasukkaista oli pidettävä omaa maakirjaa. Käytännössä tämä johti siihen, että Kemin Lapissa saamelaiselinkeloja harjoittaneet saamelaiset muuttuivat voutien tileissä suomalaisiksi uudisasukkaiksi. Suurin osa Kuolajärven uudisasutuksesta syntyi tämän toimenpiteen seurauksena. Tässä syrjäisessä Lapissa oli 1760-luvun alkupuolella enää muutama saamelainen. Eniten kaskenpoltosta, karjan- ja poronhoidosta sekä pyynnistä elinkeinonsa saavia taloja oli vuonna 1766, jolloin niitä oli 43. Väkeä oli tuohon aikaan runsaat 300 henkeä.

Jo varhain esiintyi pyrkimyksiä kruunutilojen jakamiseen. Maaliskuussa 1770 pidentyillä käräjillä luettiin kihlakunnanoikeuden syyskuussa 1769 tekemä päätös, joka koski Jaakko ja Juhani Pentinpoika Kelan Palojärvi-nimisen kruunutilan jakamista kahteen osaan. Koska Jaakolla oli tontti ja pellot Kuusamon rajalla ja hän kalasti laittomalla paikalla, häneltä evättiin rakentamis- ja raivaamisoikeus. Käräjillä Jaakko Pentinpoika myönsi nautintojensa sekä kaikkien niittijensä sijaitsevan Kuusamon rajalla. Samoil- la käräjillä Juhani Pentinpoika puolestaan määrättiin maksamaan velkansa takaisin Hannu Ollinpoika Tennolle ja kemijärveläiselle Jaakko Erkinpoika Jaakkolalle.

Vuonna 1770 annettiin määräys, jonka mukaan pitäjien ja kylien yhteismaille sai perustaa uudistiloja kanta-asukkaiden vastustuksesta huolimatta. Uudistilan raivaajille annettiin vapaavuosien lisäksi kahtena ensimmäisenä vuonna kruunun varastoista kaski tynnyriä hyvää ruista. Takamaiden asutushistoriassa ratkaisevan käänteen muodosti vuoden 1775 isojakoasetus ja sen täydennys, vuonna 1777 säädetty liikamaa- asetus. Niillä ei kuitenkaan ollut tuohon aikaan mitään merkitystä Kuolajärven Lapin asutushistorian kannalta. Talojen lukumäärä ei juuri kasvanut, sillä samassa maakirjatalossa asui useita perheitä. Kuolajärveläiset asuivat edelleen Tenniön, Sallansuun ja Käsmän kylissä. Kylät olivat pinta-alaltaan laajoja, ja jo karjamäärän perusteella voi päätellä, että monet talot olivat suuria. Ruotsin vallan päättyessä Tenniössä oli 10, Sallansuussa samoin kuin Käsmässäkin oli 17 taloa. Kuten tiedätte, paloperäläiset kuuluivat viimeksi mainittuun kylään. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Kuolajärven Lapin taloista puolet oli ostettu perinnöksi.

Pahat kadot 1810-luvulla ja 1830-luvun alussa köyhdyttivät kansaa ja koettelivat erityisesti uudistiloja. Tilat autioituivat, minkä vuoksi uudisraivaukseen ei ryhdytty. Niinpä asutuksen leviämien miltei pysähtyi

autonomian kauden alussa. Se ei kuitenkaan pysäyttänyt väkiluvun kasvua kuin tilapäisesti. Väki lähti etsimään toimeentuloaan muualta: Ruijasta ja Venäjältä. Sieltä palattiin aikanaan kotiseudulle.

Normaaleinakin vuosina toimeentulo ei ollut leveää, sillä maanviljely oli alkeellisella tasolla ja kaskeamista harjoitettiin. Ainoita tulonlähteitä olivat karjanhoito ja metsästä saadut tuotteet. Asutuksen kannalta tilanne muuttui vasta 1840- ja 1850-luvulla, jolloin perustettiin kuusitoista tilaa. Käsmän kylään nousi 1850-1870-luvuilla vain kolme uudistilaa. Myös torppia perustettiin sinne vähän. Säiden puolesta huonot vuodet ja suoranaiset katovuodet hillitsivät perustamisintoa. Kasvualustakaan ei ollut kaikkialla Kuolajärven Lapin alueella paras mahdollinen.

Kaupalliset yhteydet idän ja lännen välillä voimistuivat sen jälkeen, kun Suomi liitettiin autonomisena alueena Venäjän suurruhtinaskuntaan. Rajasta muodostui veteen piirretty viiva. Kaikenlainen kanssakäyminen naapurin kanssa voimistui, ja Kuolajärven kannalta viljakauppa Vienanmeren suunnasta oli tärkeää. Poronhoidosta alkoi 1800-luvun alkupuolella muodostua vähitellen kannattava sivuelinkeino. 1800-luvun lopulla Kuolajärvellä oli jo muita alueita suuremmat porokarjat. Karjahoitoon pyrittiin kiinnittämään huomiota, mutta maanviljely kärsi metsätöistä. Moni lähti mieluummin tienamaan ”helppoa” rahaa kuin raatamaan pellolle. Myös isonjaon keskeneräisyys hidasti kehitystä, sillä peltojen omistajista ei ollut tulevaisuudessa varmuutta eikä toisen eteen haluttu mielellään tehdä töitä.

Maa- ja metsätaloudesta toimeentulonsa saavien kuntalaisten elämässä tapahtui 1900-luvulla, muutaman vuosikymmenen aikana, paljon. Isojaon valmistuttua vuonna 1934 metsissä kiinni olleet rahat saatiin käyttöön. Uusia taloja rakennettiin ja karjanhoito kukoisti. Ilo jäi kuitenkin lyhytaikaiseksi, ja myös Paloperän asukkaat joutuivat kokemaan talvi- ja jatkosodan aiheuttamat vaikeat vaiheet. Silti väki jaksoi yrittää. Pian kylälle nousivat uudet talot, ja väestö sai toimeen tulonsa maasta ja metsästä. Maatalouden myönteinen kehitys katkesi 1960-luvulla, jolloin pellot jouduttiin laittamaan pakettiin ja osa väestöstä joutui lähtemään muualle tienestiin.

Olen edellä muutamin suuntaviivoin kertonut Kuolajärven Lapin ja tämän tienoon menneisyydestä. Monet historiaan liittyvät asiat kiinnostavat ihmisiä. Moni haluaisi tietää asioista vielä enemmän. Sen vuoksi erityisesti kylähistorioiden ja erilaisten perinnekirjojen tekeminen on ollut viime vuosikymmeninä hyvin suosittua. Voimakkaiden yhteiskunnallisten rakennemuutosten seurauksena ihmisille on syntynyt tarve selvittää juuriaan ja omia taustojaan. Suurten muuttovirtojen tyhjentämällä maaseudulla ja kasvaneissa asutuskeskuksissa on ryhdytty kyselemään: Kuka minä olen ja mistä minä tulen? Millaisesta ympäristöstä minä ja minun sukuni on lähtöisin? Miten maaseudulla vielä oleva asutus voitaisiin säilyttää? Rakennemuutos ja kuntien ehtyvä rahavarat ovat vaikuttaneet myös kylä- ja asukastoimikuntien mahdollisuuksiin vaikuttaa omien asuinpaikkojen elinolojen kehittämiseen. Toimintaa on pyritty suuntaamaan muun muassa menneisyyden tutkimiseen.

Mistä kylähistorioiden suosio johtuu? Monenlaisia selityksiä löytyy. On todettu, että ihmiset haluavat paeta nyky-yhteiskunnan toivottomuutta, työttömyyttä, ympäristön saastumista, uuden teknologian ylivaltaa ja yhteiskunnan monimutkaisuutta. Historiasta on muodostunut ikään kuin kanava elämänarvoiselle tulevaisuudelle. Kylähistorioissa kuuluu myös syrjäytyneiden ääni. Niissä voidaan osoittaa tavallisen ihmisen jokapäiväinen elämä historiallisesti tärkeäksi. Kylähistoria on mikrohistoriaa, jossa paneudutaan pienten ja paikallisesti rajattujen kohteiden tutkimiseen.

Kyläkirjan tekeminen vaatii suuren ponnistuksen. Se vaatii useita vuosia aikaa ja paljon talkoovoimia, sillä harvoinpa rahaa on runsaasti käytettävissä. Koska kylähistorian tekemiseen sisältyy monia työvaiheita, hanke voidaan hyvin toteuttaa ryhmätyönä. Työ voi olla haastavaa, motivoivaa ja palkitsevaa. Sitkeys palkitaan ennemmin tai myöhemmin. Moni on hankkeen aikana todennut historian alkaneen elämään uudella tavalla ja saaneensa kotiseudustaan uutta tietoutta. Työ on myös lähentänyt hankkessa mukana olleita, ja uusia ystävyysverkostoja on luotu. Kylähistorian tekemiseen uhrattu aika ei ole mennyt hukkaan, sillä kylähistorialla parhaimmillaan runsaasti annettavaa nykypäivän maaseutuväestölle ja varsinkin paikkakunnalta poismuuttaneille ”juurien” etsijöille. Muualle muuttaneet, juuristaan kiinnostuneet tai juurilleen kaipaavat ovat aktiivisia kotiseututiedon hankkijoita. Käypäläinen tai loma-asukas on monesti vaativampi tiedontarvitsija kuin paikkakuntalainen. Uunituore kirja voi olla myös oiva syntymäpäivälahja päivänsankarille tai odotetulle vieraille. Kylähistoria voi tarjota myös oivan lähtökohdan maaseudun kehittämisen- ja elvytyskeinoja mietittäessä, sillä maaseudun kulttuurikerrostumat voivat olla tarvittava voimaväline, joka osaltaan palvelee maaseudun kehittämistä.

Jokainen kirja, historiakin on sidottu omaan aikaansa, sen näkemyksiin ja arvoihin. Tekijätäkään eivät pääse eroon omasta ympäristöstään, vaikka jokainen kuvittelee työtä tehdessään tarkastelevansa menneisyyttä ja nykyisyyttäkin mahdollisimman objektiivisesti. Yksi asia on kuitenkin varma. Kirjan sivuilla kerrotaan aikaisemmista sukupolvista, jotka rakensivat seudun jälkeläisille kodiksi. Jokainen sukupolvi on halunnut jättää seuraavalle sukupolvelle vielä paremman kodin. Nämä asiat on nuorempien sukupolvien hyvä tiedostaa.

Olette ottamassa ratkaisevan ja ennakkoluvottoman askeleen kulttuuriperinnön vaalimisen saralla. Toivon että kyläkirjahanke etenee suotuisasti. Samalla onnittelten teitä uudesta kotiseututalosta!

Särkelän kylästä löytyi 1920-luvulla Syli 5000 vuotias suksi. Vastaavia löydettiin Siperiasta, joten sallalaiset olivat kansainvälisiä jo vuosituhsia ennen ilmaisun syntyä.

Sallan kunta on ollut itsenäinen n. 150 vuotta ja nyt vietämme 29.Sallapäivää. Ensi vuonna on 30-vuotis juhlallisuudet Sallan päivänä; tervetuloa.

Kertaan katsauksessani polttavimmat ongelmamme, kuluneen vuosituhsien päälinoja ja katson tulevaan viiden/kymmenen vuoden päähän. Olen työkennellyt Sallassa vuosikymmenen.

Sallan ongelmat kulminoituvat maamme korkeimpaan työttömyyteen, niukka-työtyyteen ja kiihtyvään eläköitymiseen.

Kunnan kehitykselle tämä on yhtä vaarallista kuin korkean verenpaineen, verenokerin ja kolesterolin yhdistelmä.

Jokaisen kanssa yksin pärjää, mutta kaikki yhdessä ovat hoitamattomana pidemmän päälle tappavia.

Ministeri Mannisen sanoin: jos kuntaan ei synny vuosittain koululuokallista lapsia, niin elinvoimaisen kunnan tarina on loppu.

Tärkein tekijä on valtion täydellinen vetäytyminen Sallasta ja muilta raja-alueilta -sanamukaisesti.

VV.1995-2007 valtio vei tilastokeskuksen talukon mukaan 151 työpaikkaa, kun vastaavat luvut Pellosta 171 työpaikkaa, Kittilä 119 työpaikkaa, Kemijärvi 183 työpaikkaa ja Sodankylä 314 työpaikkaa.

Ainoastaan Kemijärvi ja Sodankylä ovat saaneet jotakin valtion toimesta tilalle. Sallan osalta menetys on kuin 1,5 kertaa Kemijärven tehdas.

Jos luvut olisivat viime vuoteen, niin meidän luku olisi rajan supistusten vuoksi jo yli 200 työpaikkaa.

Samanaikaisesti työvoimahallinto on leikannut Sallan rahoitusta neljänneksen vuosivauhtia.

Kuntatalous on pääosin hyvä, kedellinen huomioiden jopa erinomainen. Miten tähän on päästy?

Kolme keskeisintä syytä ovat: Kunta sulki viime vuosituhsilla rahaskin lakia rikkomatta, ns. Sailaksen paperin tuoman arvolisäveropalautuksen poisto kunnilta ja ke. Hannes Mannisen läpiajama harvaan asuttujen kuntien lisävaltionosuus.

Sosiaali- ja terveystoimi vie nettomenoista jo n. 60 %. Osuus on noussut ja loppua ei näy. Sallalle terveystoimen yhteistyö muiden kuntien ja Lapin keskussairaalan kanssa on avainkysymys. Siinä ei ole päästy kuin Kemijärvellä tapahtuvaan virka-ajan ulkopuoliseen päivystykseen.

Lapin keskussairaalan jakaa kunnat kolmeen kastiin ja me kuulumme huonoimpaan. Emme saa päivystyspalveluita mistään hinnasta, vaikka olemme Lapin keskussairaalan omistajia. Viime vuonna valmistui kunnan suururakka, palvelutalo Hopeaharjun viereen.

Kymmenvuotiskauden suuria asioita – hyvässä ja pahassa olivat Sallan raja-asema, alueyhteistyö, rata, uraani, Sokli, Vuotos ja valtion vetäytyminen, uraania lukuun ottamatta, ikuisuuskysymyksiä.

Sallan raja-asema oli aukeamassa jo 1960-luvulla, venäläinen teki jopa kivisen kolmisenäisen rajarakennuksen, mutta Rajajooseppi avattiin ja jatkui lähes 40-vuotinen taistelu Sallan puolesta.

Raja-asema toteutui Alakurtin sotilaskylän rakentamisen, Euroopan unionin jäsenyyden sekä Eu:n ulkoasiainkomissaari Hans Van Der Brook- hollantilainen kansallisuudeltaan vierailun ansioista Kelloselkään toukokuussa 1996.

Hän lupasi rahoituksen Venäjän puolelleselle asemalle – 100 % - ja piti sen.

Voitto sinetöitiin syyskuuisena päivänä 2002 pääministeri Mihail Kasjanovin ja Paavo Lipposen vihkiessä Sallan raja-aseman virallisesti käyttöön kansainväliselle liikenteelle.

Odotukset ylittäjien määrästä olivat korkealla 100 000 ylitystä vuodessa.

Määrä tulee täyttämään vasta tänä vuonna. Kasvu on ollut kovaa, lähes 20 % vauhtia, pääosin venäläisiä.

Rajataistelu yhdisti loppuvaiheessa rintamat, ylä-Lappia lukuun ottamatta.

Alueyhteistyössä koettiin ensimmäinen myrsky, kuna Salla ja Posio vuosituhsien alussa voimalla ajoivat Kuusamon ja Taivalkosken kanssa aluekeskusta. Sallalaiset saivat osin petturin leiman.

Jälleen myrsky riehui alueyhteistyössä. Vuosi, pari sitten Kemijärvi ja Pelkosenniemi olivat menossa yhtä voimallisesti kuin me aikoinaan uuteen aluekeskusohjelmaan Kuusamon kanssa. Salla ja Savukoski jarruttelivat ja vastaavasti Posio oli jo irtaantunut Kuusamon kahlitsevasta syleilystä. Kuka on konna, kuka on sankari?

Kemijärven sellutehdas käynnistyi 1960-luvun puolessavälissä. Se poisti Sallasta puunhankinnan nollarajan.

Alusta lähtien etelän media pukkasi tehdasta mereen – kirjaimellisesti.

Ruotsalaisten toimesta ja maamme hallituksen myötävaikutuksella se lopulta onnistui.

Tehtaalla tehtiin suurinvestointia sulke- mispommi- päivänäkkin.

Vuosi sitten ratatoiveet olivat katoissa. Sallan radalla vaihdettiin ratapölkkyjä ja Sokli tui kohinalla. Sallan johdolla taisteltiin ratalinja Naturan läpi. Tässäkin taistelussa rintamat kestivät.

Kemijärven tehdas vuolisi nyt euroja ja dollareita. Sellukattila menee Kanadaan pelastamaan 350 työntekijää, kun sikäläinen sellutehdas muutetaan liukosellutehtaaksi, kuten Kemijärven kohdalla vaadittiin. Tehdas oli suljettuna pahimman ajan ja tahkooa nyt omistajille markkinasellulla dollareita sekä irtisanotuille työntekijöille varmaa ja vuoden kulutta liukoselluntekoon perustuvaa varmaa työtä, kuten Kanadassa Kemijärven kattiloilla – verovaroin aikanaan rakennetuilla.

Uutinen rikkaasta uraani- esiintymästä etelä- Sallassa Oulangan kansallispuiston kupeessa rikkoi uutiskynnyksen. Alueella oli tehty syväkairauksia ilman asianmukaisia lupia. Poliisitutkimusten aikana luvat hommattiin takautuvasti ja asia painettiin villasella.

Sallan kunta otti kielteisen kannan uraani- etsimisenkin.

Kainuun Talvivaarassa nikkeli- kaivos toimii. Nyt on yllättäen herätty hake- maan uraani- erotamislupaa ikään kuin läpihuutojuttuna.

Samanlaisia pelkoja esiintyy Soklin uraani- suhteen.

Vuosikymmenen lopussa kunnissa rakennettiin Soklia: rata Kelloselästä ja rikastuslaitos Sokliin. Kun kunnantoi- mistolla muurasimme peruskiveä, niin julkisuuteen alkoi tihkua tietoja, että Soklin malmi rikastetaankin Kovdorissa – jälleen asiaa vastustettiin yhteisrin- tamassa.

Kesäkuun alun Helisingin Sanomat

kertoi kesän uutispommin: Venäjän vaihtoehto ei olekaan kauhistus kaikille paikallisille, jotka ainoastaan voivat Venäjän vaihtoehdon juridisesti estää. Rintama petti ja Sallan radan rullauspää- tös- valmistelu käynnistyi.

Sallan rata on samanlainen tapaus kuin Kemijärven tehdas. Se päättyy kuten tehdaskin – purkamiseen – ei pelkästään sulkemiseen- joka olisi molemmissa tapauksissa paras ratkaisu kuten Kolarin rata ja Kanadan tehdas osoittavat.

Eu:n tulvadirektiivi pakottaa jäsenval- tiot ennakoita torjumaan todennäköiset suurta aineellista tuhoa aiheuttavat tulvat.

Kemi- ja Ounasjoen mitattujen tulva- huippujen samanaikaisuus kastelee kol- manneksen Rovaniemestä. Ainoa rea- listinen ehkäisy on Vuotos, joka takaa Lapin kunnille lisäsähköä ja Itä-Lapille rakennusaikaista työtä ja pysyvää kiin- teistövero.

Lapin liiton hallituksessa kaikille alu- eemme edustajille se ei käynyt.

Osa tulva- altaan vastustajista ajaa sa- manaikaisesti Soklin kaivosta, jonne tarvitaan isot jätevesialtaan ja muut ve- sijärjestelyt rikastuksen tapahtuessa Ve- näjällä.

Elinkeinoissa matkailu, rajaliikenne ja niiden tarvitsemat palvelut ovat kehit- tyneet tai ainakin pysyneet ennallaan. Kakkii muu on enemmän tai vähemmän taantunut.

Sallan matkailu on kansainvälistä. Asiakkaista merkittävä osa on vuosikymmenen ollut Hollanista, alkuaan britit ja nyt kasvava joukko venäläisiä. Rekiseröidyt yöpymiset ovat miellä nousseet vuoden alusta vajaa 2% kun Lapissa ne ovat laskeneet vajaa 8%.

Myös yritys- sektorilla olemme kansain- välisiä: espanjalaiset kehittivät vahvasti kylpylä- tunturin pääyrittäjä. Hollanti- laiset rakentavat n. 6 milj. € Panparks- lomakylää Poropuiston kupeeseen.

Saksalaiset rakentavat parhaillaan Niemelän kylään todella isoa matkailukes- kusta.

Missään Lapin keskuksessa ulkomaalai- silla ei ole näin merkittävää roolia.

Kolme seikkaa käynnistivät uudelleen pitkään uinunee tunturirakentamisen ja tonttikaupan kymmenluvun puolessavälisissä.

Erittäin ison päivittäistavarakaupan ra- kentaminen keskustaan, pääosa hissiyh- tiön omistuksesta kunnalle ja aiemmin mainitun espanjalaisten kylpylän val- mistuminen.

Kunta sai huhtikuussa valmiiksi yhden ikuisuushankeen – Sota- ja jälleenraken-

nusajanmuseon rautatieasemalla. Kävi-
jäodotukset ovat päinvastoin kuin raja-
asemalla ylittyneet.

Alkutuotannon määrä ja merkitys hii-
puu hiljalleen, mutta tuotantovolyymit
jopa kasvavat. Porotalous on näkyvästi
taistellut petojen ja Soklin kanssa.
Hakkutaistelussa paliskunta on kunnna
myötävaikutuksella saanut suojeluun
lisää alueita Pohjois-Sallassa. Näin yh-
teisrintama on tuottanut tuloksia.

Hautajärvi-Niemelä-tien rakentaminen
sekä keskustaajaman tie- ja torijärjes-
telyt kunnan 150-vuotis juhliin olivat
merkittävät ja oikeanaikaiset investoin-
nit. saavutettavuuden ja viihtyisyyden
parantamiseksi sekä tulevaisuuden us-
kon vahvistamiseksi.

Valtion kanssa on näkyvästi oteltu tieto-
liikenne- ja postipalveluista ja poliisi- ja
rajavartijaresursseista eli turvallisuus-
dentunteesta, perusturvallisuudesta ja
fyysisestä koskemattomuudesta – pe-
rustuslaillisia oikeuksia. Myös työllis-
tämisrahat ovat olleet tapetilla, aivan
viime aikoina petopolitiikkakin.

Tilastokeskuksen mukaan v.1995-2007
valtio vei siis Sallasta 151 työpaikkaa.
Samana ajanjaksona Lapista valtio vei
1768 työpaikkaa, Pohjois- ja Itä-Suo-
mesta yhteensä 6000 työpaikkaa. Vas-
taavasti Uudellemaalle synnyttiin – ei
itsenäisesti syntynyt, vaan valtion ve-
rovaroin synnyttiin 6526 työpaikkaa,
joista Helsinkiin 6014, pääosin Eu:iin
liittymisen vuoksi. Vain Pirkanmaa ja
Satakunta ovat plussalla, jopa Ahvenan-
maakin on miinuksella. Etelän median
mukaan tämä kehitys ei ole aluepolitiik-
kaa!!!

Samanaikaisesti maan hallitukset ovat
profiloituneet vahvoina valtion työpaik-
kojen alueellistajina.
Tulokset puhuvat puolestaan.

Kovan porun hajautukset ovat sijoittu-
neet eteläiseen Suomeen rintamalle
ja sitä paitsi ovat pisara meressä lähes
koko maan menetyksiin nähden.

Ikävä kyllä taisteluissa olemme voitto-
puolisesti jääneet hopealle. Joitakin he-
kennyksiä on onneksi saatu hidastettua.
KELA, Poliisi ja syyskuun alusta ve-
rotoimisto ovat kunnan omistamissa
tiloissa ja näin lopullisen sulkemispää-
töksen tekeminen, joka henkisesti var-
maan on jo tehty, on korkeamman kyn-
nyksen takana.

Metla supistaa toimintaansa laitosta
koskevan yt-menettelyn vuoksi Salmi-
vaarassa, oma halli ja asuntolasiipi jää
Metlalle. Tänä kesänä tietoliikenneyh-
teydet tulevat kahden yhteyden varaan,
joten täydellinen pimennyt ei ole toden-
näköinen. Muut neljä yhden kanavan

kuntaa eivät saane varmennusyhteyttä
vieläkään lupauksista huolimatta.

Arvoisat kuulijat, hyvä juhlayleisö.

Katsaukseni kolmas osio – tär- kein. On tulevat 5/10 vuotta

Totesin, että meidän isot asiat ovat iäi-
syyssasioita, jotka aika-ajoin nousevat
esiin joko vieden kehitystä myönteiseen
tai jarruttaen jo alulle saatua muuta ke-
hitystä- yleensä viimekismainittua. Iäi-
syyshankeet ovat osin henkilöityneet ja
kunnallisoituneet – se kuntahan on tässä
asiasta sitä mieltä jne. Tämä on rasite,
mutta ajassa on elettävä. Aina kun yh-
teisrintama on pitänyt positiivisia tulok-
sia on tullut: Kemijärven tehdas, Kejo-
sähkö, Sallan raja-asema, Kemijärven
yöjuna.

Tehdastaistelu hävittiin, kun maan hal-
litus ei pysynyt yhteisrintamassa ruot-
salaisia vastaan, ei myöskään Kemin
seutu.

Alueellisessa yhteistyössä Itä-Lapin
kunnat, Posio yhtenä, löytävät toisensa
– solmimme pakkoliiton rakkausliiton
sijaan. Organisaatioiden rakkausliitot
ovat ohimenevä ilmiö..

Kun ikkunoista tulee puute, niin ovista
menee rakkaus, mutta pakko jää vain ja
lisääntyy.

Työttömyys pysyy pitkään huipulla,
vain eläköityminen hoitaa sen.

Kuolema korjaa enemmän satoaan ja
vaikka muutoliike hiipuu, niin koko-
naismiinus pysyy suurin piirtein ennal-
laan 1-1,5 % Joidenkin mielestä pidot
paranevat kun väki vähenee.

Kunnan valtionosuuden taso ei kasva
ja pelkona on edellisen laman opetus:
valtionosuuksien yleisleikkaus, koska
se on poliitikoille helpointa; koskettaa
kuulemma kaikkia tasapuolisesti. Jos
niihin ei tehdä merkittäviä heikennyk-
siä, mikään ei romahda kun ei ole mistä
romahtaa.

**Kunta pystyy työllistämään kesä-
kotiin kaikki koululaiset, pitä-
mään koulutuspaikat hyvällä tasolla
– lukion osalta kasvavan venäläis-
ryhmän ansioista – sekä lisäämään
vuosittain kirjasto-, kulttuuri-, nuori-
s- ja urheilumäärärahoja. Myös
kunnan investoinnit pysyvät hyvällä
tasolla.**

Elinkeinoissa matkailu, rajaliikenne ja
niiden tarvitsemat palvelut pysyvät joko
ennallaan tai kasvavat vuorovuosin.
Tulevana kesänä rakennamme kauppa-
kahvion ja Sallapäivänä 30-vuotisjuh-
lallisuuksien yhteydessä muuraamme
vanhan Sallan kirkkoa ilmentävän kap-

pelin peruskiven tunturiin. .

Uusi, ajanmukainen 100 huoneen ho-
telli saataneen parhaassa tapauksessa jo
ensi kesän aikana.

Ison Pyhätunturin rakennuslupa Na-
turan sisään saadaan ja rakennustyöt
käynnistyvät v. 2013 saatavan valtion-
avun turvin.

Muut toimialat hiipuvat tai pysyvät en-
nallaan.

Porotalouden kohtalona ovat pedot, laa-
jenevat hakkuualueet ja ylilaiduntami-
nen. Soklista saatava korkea pysyvän
haitan korvaus olisi hyvä lisätulo.

Vastustamalla kaikkea vähätkin ystävät
kaikkoavat.

Kaivosala on onnenkantamoinen ja
bioenergiapuoleen ladataan positiivisia
odotuksia erityisesti koska puun ostot
tulevat täällä olemaan hyvin heitteleviä
– osin ja osa-aikainen nollaraja tulee
Storan toimenpiteiden vuoksi. Karvisen
lupauksista huolimatta viime vuonna
Stora ei ostanut Sallasta yhtään puuta
Metsähallitukselta.

Stora lopetti Kemijärven tehtaan kä-
denojennuksena Greenpeacele. Samal-
le he ovat käynnistäneet selvittelyt puun
tuonnista Venäjältä, jossa on paljon
isommat Greenpeacen määrittelemät
ongelmat kuin Lapissa ja Itä-Lapissa
konsanaan.

Sokli toteutuu Kovdorin turvin. Malmio
on liian rikas jotta Yara luopuisi siitä –
valtio möi jalokiven rikkaalle Norjalle
ja Norja on tarpeeksi viisas pitääkseen
sen – valtion omistaman yhtiön turvin.
Valtio käyttää omistushajausta – meillä-
hän sei ei ole ollut mahdollista valtio-
omisteisessa yhtiössä eikä edes liikelai-
toksissa..

Lähialuehankkeet ovat muutoin jäissä,
ainoastaan Kovdor- yhteistyö käyn-
nistyy ja kukoistaa. Vuosikymmenen
lopussa aloitetaan suunnittelu köyhem-
män malmin rikastamisesta. Esille nou-
see uraani kuten Talvivaarassa ja muut
arvometallit, joita on useita, arvokkaita
ja paljon.

Radan rakentamistoiveet herätetään
uudestaan henkiin. Suunnaksi tulee
Kovdor – ei Kellosekä, vaikka toisin
luullaan. Sallassa asuu joitakin kaivos-
miehiä. Kovdor- vaiheen vaikutukset
ovat vähäiset. Ratatyömaa olisi alkanut
ja toteutunut Sallasta käsin sadoilla työ-
miehillä useiksi vuosiksi.

Todellisenä takapakkina tulee Sallan
radan rullaus viiden vuoden kuluessa
ja Venäjän ratayhteyden hautaaminen
tulevien sukupolvien toiveeksi – pitäisi
jaksaa uskoa parempaan huomiseen kun-
ten uskonnot ja ismit monesti opastavat
kansaa ja valtionviranomaisten paikal-
lisviranomaisia.

**Tulvadirektiivin mukainen allas
Kemijoen latvoille rakennetaan
ensi vaalikaudella. Ounasjoessa muu
järjestely kuin Kittilän penkkaami-
nen toteutuu, koska ilmaston ääri-
ilmiöt lisääntyvät myös Lapissa ja val-
tion rahat eivät riitä loputtomasti.**

Yhteisrintaman kestävydestä voi to-
deta, että Länsi-Lappi ja viimeaikoihin
saakka Kuusamo ovat rintamansa pi-
täneet ja merkittäviä tuloksia saaneet.
Kemi – Tornio on hyvin eripurainen,
mutta siellä lumipalloefekti on jo niin
vahva, että eripura pikemminkin kirii
Haaparanta- Tornio kehitystä ja imee
Keminkin mahdollisen kehityksen sin-
ne.

Meillä rintamat ovat repeilleet siinä
määrin, että taisteluvoitoiksi voi kirjata
vain raja-aseman ja Kemijärven yöju-
nan. Hävittyjä taisteluita on lukematon
määrä etunenässä Vuotos ja Sokli.

Lopuksi korostan ajalle tyypillisintä
negatiivista ilmentymää; ihmisten, yri-
tysten, organisaatioiden ja kansakuntien
puheet ja teot ovat valovuosien päässä
toisistaan, puhuttu ei ole edes lähtö-
kohtaisesti tarkoitettu toteutettavaksi,
esimerkkejä on satoja. Ikävin ja meille
negatiivisin on valtiovallan puheet koko
maan asuttuna pitämisestä ja kaikille
perustuslaillisten oikeuksien takaami-
sista kontra valtion jokapäivä etenevän
vetäytyminen Sallasta ja vastaavilta alu-
eilta jättäen meidät omin nokkinemme.
Rajaseudun iloihin ja suruihin.

Vuosisatoja pysyvänä turvana olivat
vahva rajavartiolaitos, paikallaan näky-
vissä oleva Poliisi, rautatiet, Metsähalli-
tus ja Kemi-yhtiö sekä Posti ja Tele. Ne
ajat ovat menneet raja-alueilta – rinta-
mailta Posti- Telekin.

Arvoisat kuuntelijat, hyvät naiset ja
miehet.

Sallan kunnan itsenäinen taival on kes-
tänyt runsaat 150 vuotta.

Sallapäivää vietetään ensi vuonna 30
kerran.

Itsenäinen Sallan kunta viettää lukemat-
tomia Sallapäiviä vuosittain 19.7 ja elä-
mä Sallassa jatkuu vuosisatoja.

**Kiitoksia osallistumisesta päi-
villemme. Tervetuloa uudelle-
lleen Sallaan – pirteään matkailu
ja raja-asemakuntaan keskellä ei
mitään – ja hyvää kesää kaikille
sekä turvallista kotimatkaa vie-
raille.**

Kari Väyrynen

Sallan musiikkileiri ja päätöskonsertti

Sallan perinteinen musiikkileiri järjestettiin jälleen tänä kesänä. Osallistujia oli ennätysmäärä, 24 innokasta oppilasta. Leiriläisten ikähaitari oli 7-15 vuoteen. Leiri kesti maanantaista lau-

antaihin. Opetusta sai kitaran, rumpujen, basson ja laulun saralla. Opettajina ovat toimineet jo usean vuoden ajan samat henkilöt. Kitaransoittoa opetti Antti Raekallio, bassoa Jussi Koskinen,

rumpuja Niklas Ahlsved ja laulua Jeni Ahlsved. Lisäksi he kaikki toimivat myös bändiohjauksessa. Mukana valvojana ja Salla-päivän esityksen harjoittajana ja järjestäjänä toimi Heikki Kivelä.

Sää oli todella suosiollinen tänä kesänä. Aurinko helotti kuumasti, mutta välillä saatiin vilvoittavaa sadettakin. Ihanteelliset olosuhteet Sallan Lomakodilla houkuttelivat lapsia ja nuoria sekä opettajia uimaan ja saunomaan innokkaasti opetuksen väliajoilla ja illalla.

Musiikkileiriin kuului myös alle kouluikäisten tanssimuskari. Kaisa Lamminpää-Raekallio antoi opetusta pienille osallistujille tanssin saralla. Osallistujia riitti myös tähän tapahtumaan.

Musiikkileirin päätöskonsertti oli lauantaina 10.7. Jäähallilla. Siellä musiikkileirin bändit Areaa, Blue Might, Hand of Doom, Steel Punishment ja Viva esit-

tivät taitojaan. Ja niitä heillä todellakin oli! Esitykset olivat korkeatasoisia ja niissä kuului vuosien pitkäjänteinen harjoittelu. Suuri osa oppilaista on ollut leirillä useampana vuotena, joten opettajilla on ollut oppilaiden taidot tiedossa jo entuudestaan ja niitä on voinut hioa edelleen. Leiriläiset yllättivät mainioilla soitto- ja esiintymistaidoillaan. Myöskin leirin opettajilla oli oma ohjelmanumero esitettävänä. Sallalaiset bändit esittivät taitojaan myös Salla-päivänä päälavalla.

Illan päätteeksi Jäähallilla soitti SMAK solistinaan Kotikatu-televisiosarjasta tuttu Juuso (Kalle Lindroth). Leiriläisten omat esitykset eivät kyllä jääneet jälkeen Smakin esityksestä, sen verran laadukkaita ne olivat.

Sekä leiriläisten että opettajien palautteen perusteella toivottavasti myös ensi vuonna Sallassa soivat leiriläisten esitykset.

Tanssin Tahti tanssitti sallalaisia

Suomen nuorimpia diplomitanssinopettajia oleva Maikki sai iloisella ja välittömällä olemuksellaan niin lapset kuin aikuiset mukaan tanssin pyörteisiin"

Karkin vetämällä zumbatunnilla laitettiin lantio ja rintaranka liikkeelle.

kin toimesta ja myös tähän saatiin lapsia mukavasti mukaan. Monelle jäi mieleen ajatus: onko tässä Salla-päiväviikon uusia avaus. Satsaus nuorten musiikillisen osaamisen lisäämiseksi on musiikkileirien muodossa tuottanut paljon iloa. Josko saataisiin innokkaita osallistujia myös tanssileirille...?

Paritanssikurssi su 18.7

Salla-päivä on tunnettu musiikillisesta annistaan. Tänä vuonna ohjelmassa oli tarjontaa myös liikunnan ja tanssin ystäville. Oulusta Tanssikoulu TanssinTahdistä oli Sallaan saapunut sisarukset Marjukka ja Karoliina Koivuniemi. Marjukka piti jo Salla-päivää edeltävänä sunnuntaina paritanssikurssin, jossa hänen sisarensa oli apuohjaajana. Kurssilla oli reilu kaksikymmentä osallistujaa, joista kaukaisimmat Taivalkoskelta saakka. Kurssin anti oli loistava – uusia asioita opittiin niin foksista, hitaasta valssista kuin cha chaasta. Mieli tuli iloiseksi ja kroppa joutui sopivalla tavalla töihin.

Salla-päivänä Maikkia (Marjukka) ja Karkkia (Karoliina) nähtiin torilla vetämässä ZumbaRumba-tuokiota, johon saatiin melkein koko torikansa mukaan! Tämä sekä se, että päivän päätteeksi Sallan liikuntakeskuksessa järjestetty Zumba-tunti keräsi lähes viitisenkymmentä osallistujaa ympäri Itä-Lappia kertonee lajin suosiosta ja mukaansa tempaavuudesta.

Lisäksi Salla-päivän tapahtumatorilla oli lapsille oma tanssihetkensä Maikin ja Kar-

Kirjailija Tyyne Martikainen

Sallapäivänä valtuustosalissa Tyyne Martikainen esitteli uusinta kirjaansa "Ei kaikkihin sanoihin hoota panna". Kirjaa voi ostaa Sallan sota- ja jälleenrakennusajan museolta hintaan 6 €/kpl.

Uudessa kirjassaan Tyyne Martikainen muistelee kotikylänsä Kuoskun elämää ennen kuin se koki kolme sodan aikaista hävitystä. Muisteluista hän siirtyy nykypäivään hetkeen. Kirjailija haluaa dokumentoida murteella muisteluilla kotikylänsä ja yleensä Itä-Lapin kylien elämää elämäntapaa ja ihmisiä, "ennen kuin kaikki vanhat ihmiset kuolevat pois eikä vanhan muistajia enää ole". Kirjassa on runsaasti valokuvia

Salla vanhaa saamelaisaluetta

Sallan ent. Kuolajärven pitäjän alueelle tulivat ensimmäiset ihmiset n. 5800 vuotta ekr. He olivat metsäsaamelaisia. Uudisasutus tuli alueelle vasta 1750-luvun paikkeilla. Moni saamelainen jäi asumaan yhdessä uudisasukkaiden kanssa. Monessa sallalaisessa virtaa vielä tänäkin päivänä noiden metsäsaamelaisten veri.

Pariisissa Lappi-kahvilaa pitävällä Terttu Mukkalalla on kunnianhimoinen tavoite koota tarinaa siitä mitä tapahtui Kuolajärven pitäjän saamelaisuudelle. Lappi-kahvilassa ranskalaiset voivat kuulla Tertulta tarinoita siitä millainen on Lappi ja lappilaiset. Moni ranskalainen on tullut käymäänkin täällä Sallassa Tertun mukana. Ranskalaisilla on monituhatuotinen kulttuuri takana ja he haluaisivat kuulla myös meidän vanhasta jo suurimmaksi osaksi unohdetusta kulttuurista.

Kauko Kellokumpu

Sallaviikon ajan kirjastolla on ollut esillä Kauko Kellokummun valokuvänäyttely. Kauko Kellokumpu on monipuolinen ja tuottelias taiteilija. Kaukon tuotantoon kuuluu niin Kalevalan mittarunot, kuin hauskat kaskut ja lorut. Lisäksi hänen kameransa vangitsee luonnosta mitä erilaisimpia hahmoja ja tapahtumia. Kotosallan sivuilla julkaistaan Orava sarjakuvaa joka on Kauko Kellokummun tuotantoa, takasivulla on nyt myös Lakkamanaus joka lausutaan joka kesä jängän reunalla jotta taattaisiin hillasato. Vielä kerkiää korpihil-

loille manauksen antaa ja muistakaahan laittaa se talteen ensi kesää varten, eihän sitä passaa jättää kokeilemattakaan!

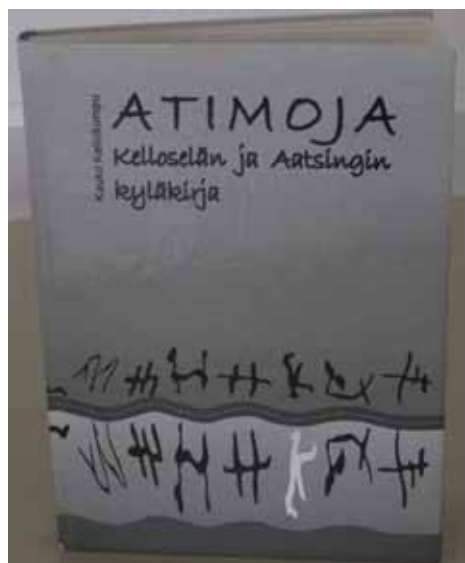
Kauko itse muistelee kirjoittamisen olleen hänelle tärkeää jo lapsuudessa. 70-luvulla hän harrasti myös öljyvärimaalausta. Metsäkeskuksen koulutusesimiehenä hän joutui paljon valokuvaamaan ja videoimaan. Eläkkeelle päästyään hän on jatkanut valokuvausta ja saanut todella hienoja kokoelmia niistä aikaisiksi. Moni kuva on saanut kaverikseen myös pienen kaskun tai lorun. Hongan uurteet tai pahkat saavat

uuden olemuksen (tai sen oikea olemus tulee esille)Kaukon käsittelyssä. Eräs mies kerran antoi Kaukolle pahkan, että tee sinä siitä kuksa kun kerta osaat. Kauko ei ollut aiemmin kuksaa tehnyt ja aikansa pahkaa käsissään pyöriteltyään ei se pahka kuksaksi taipunutkaan vaan se halusi tulla riekoksi. Komea riekkomalja siitä tulikin!

Kauko Kellokummun tuotantoa voit löytää esim. kirjoista: Muistoksi tämä, Risteilevät jotokset ja Runorumpu. Kaukon tuotantoa on myös varmaan Sallan kirjaston lainatuimpia kirjoja ATIMOJA

Kelloselän ja Aatsingin kyläkirja. Kauko on kerännyt materiaalia tuohon kirjaan jo vuodesta 1979 ja se julkaistiin lopulta vuonna 1999. Koko 600 kappaaleen painos on myyty loppuun. Kirjaa jaksaa selailta nuoremmatkin sillä aina meitä kiinnostaa miten ne esivanhempmat on eläneet ja etenkin se kuka on kellekin sukua ja kuinka paljon!

Kauko Kellokummun tuotantoa on myös Kotosalla-lehemme logo.

Sata serkkua Sallatunturilla

Lauantaina 17.7.2010 kokoontui Sallatunturille Mikkolan sukua satakunta henkeä. Kyseessä oli Lauri ja Briita Maria (os. Ruopsa) Mikkolan jälkeläisten neljäs tapaaminen. Lauri Mikkola polveutuu seitsemännessä sukupolvessa Sallan ensimmäisistä asuttajista Antti Ollinpoika Kuhmitsasta. Lauri ja Briita Maria asuivat rajan taakse menetetyssä Kuolajärven kylässä. Heidän lapset asuttivat sitten Kuolajärven rantamia, osan siirtyessä mm. Kemi-järvelle Briita Marian synnyinmaisemille. Tänä päivänä näiden lasten lapsia on siten levinnyt ympäri maailman. Jokaiselta mantereelta löytyy jo Mikkolan sukua. Kesäisen kuumana lauantaina Hotelli Reventuli täyttyi meistä sukulaisista. Ko-

koontumisen isäntänä hääri suoraan kolmannessa polvessa Laurista oleva Aarno Maununpoika Mikkola. Tapahtumanjärjestelyistä vastasivat hänen lisäkseen Rauni ja Olli Mikkola sekä Kauko Mikkola. Kauimmaisesta vieraat olivat tulleet aina eteläisestä Suomesta ja Ruotsista saakka. Suurin osa oli sallalaisia ja kemijärveläisiä. Vanhin vieras oli 88-vuotias Siina Patala (os. Mikkola) Kemijärveltä ja nuorin Vili Noponen 1,5 v Pohjanmaalta (Vilin mummo on Alapään Mikkoloita).

Aarno Mikkola esitteli Timo Mikkolan kanssa suvun vaakunan, jonka on suunnitellut Martti Mikkolainen. Vaakunan jakoinen kenttä viittaa suvun moniin tahoihin ja vai-

heisiin kilven sydäimestä haarautuvin sätein. Hopeakentät on myös viittaus välkehtiiviin Kuolajärviin eräänä suvun kantaseuduista. Pisara, yksi vanhimmista vertauskuvista symboloi myös tässä elämänvettä. Vuorovärisinä ne tulkitsevat myös kontrasteja: ilonkyynel menestykseen - surunkyynel menetyksiin, hikipisara ahkeruuteen - veripisara kohtaloihin viitaten. Värit ovat kohteliaisuus Sallan vaakunalle, kilven kolmijakoisuus vertaus samanaikaisesti sukupolviin, värien vuorottelu kiteytys kesään ja kaamokseen. Vaikutelmana voi nähdä tyviössä Sallatunturin ja kilven halkiossa aikaa mittaavan tiimalasin.

Päivää vietettiin seurustelun merkeissä ja välipalana syötiin lohikeittoa ja

lopuksi mansikkatäytekkukahvit. Lopuksi kerääntyi ulos yhteiseen kuvapotettiin. Eeva-Liisa Vuonnala (kuvat E-L Vuonnala ja Aarno Mikkola)

Sallapäivänä valtuustosalissa

Seppo Leinonen ja Marja Myllykangas tinkaivat yleisöä laillisista perinneruoista. Laillisiksi todettiin herahollerit, kampsut, tunka, paistetut pulmuset, luikkuvelli ja koparakeitto. Torttujen laillisuus todetaan ensi vuonna Sallapäivillä, koska ei päästy yksimielisyyteen siitä onko viisisakarainen ja nelisakarainen torttu laillinen.

Sallapäivänä julkistettiin kaksi uutta painotuotetta kuntalaisten ja matkailijoiden luettavaksi.

Sallan kaiku on toimittaja Erkki Hautalan kokoama Sallan historiasta kertova lehti.

Oleikko nä utami on sivistystoimenjohtaja Marja Myllykangas kokoama Sallan murteen lyhyt oppimäärä. Murren sanot ja kerätään edelleen ja niitä voi toimittaa osoitteella marja.myllykangas@salla.fi.

Julkaisuja voi ostaa Sallan sota- ja jälleerakennusmuseon pirttikahvilasta. Sallan Kaiku 3€ ja Oleikko nä utami 10 €.

Isäntä Matin Museo

Isäntä Matin museo sijaitsee Sallan Lapajärvellä. Tämä maalaismiljö tarjoaa kävijän kaikille aisteille ainoan vanhaa kunnan maaseutuelämää. Museossa ja pihamaalla voi hyvin kuvitella matkaneensa ajassa taaksepäin aikaan jolloin leipä saatiin omasta maasta. Lampaat laiduntavat museon takana sijaitsevassa lammashaassa ja pääskysket livertelevät museorakennuksen katolla, leuto tuuli puhaltlee järveltä. Aika pysähtyy ja kiireet unohtuu. Täällä moni matkailija on löytänyt sen vanhan hitaamman ja verkkaisemman ajan jossa ei tunnettu kiirettä eikä stressiä.

Seppo Leinoselle tämä on unelma jonka eteen on tehty työtä jo vuodesta 1998, vihdoin se alkaa kantaa hedelmää. Museo on auki yleisölle kesäaikana torstaisin ja talvella tilauksesta. Museolla voi viettää kesäisiä perhejuhlia tai tilat voi varata vaikka hankeseminaariin. Rannalla sijaitsee

pienoinen ”amfiteatteri-lava” jossa eri tilaisuuksissa voi nauttia musiikkiesityksistä, näytelmistä tms. Seppo Leinoselta voi tilata eri tilaisuuksiin pitopalvelun. Seppo ammattikokkina loihtii perinneruokia ja muita lapin herkuja tarjottavaksi. Majoituspalveluita saa sopimuksen mukaan.

Isäntä Matin museolla voi olla rennosti – käydä rannalla vilvoittelemassa, keinoa pirtissä keino-uolissa tai nauttia rauhassa maalaismaisemasta, monet ovat unohtaneet ajankulun kokonaan ja viihtyneet useita tunteja Isäntä Matin museolla.

Sähköposti ja tiedustelut: info@lapajarvi.fi

Yhteystiedot:

puh. 0400 011312 / Seppo Leinonen

Kotisivut:

http://www.lapajarvi.fi

Isäntä Matin museo kuuluu Sallan kyläreitti-yhdistykseen www.kylareitti.com.

Seppo Leinonen sai kulttuuripalkinnon Sallapäivänä

”Amfiteatteri” järven rannalla

Työharjoittelussa museossa

Kun sain ensimmäisen kerran kuulla kesätyöpaikastani Sallan sota- ja jälleerakennusajan museossa, en voi sanoa ilahduneeni. Mieleissäni pyöri harmaita kaukukuvia itsestäni homehtumassa museoesineiden joukkoon ja nukahtamassa kassan taakse puuduttavien työpäivien aikana. Minua kuitenkin lohdutti ajatus siitä, että saisin viettää tulevat kolme viikkoa parhaan ystäväni kanssa, joten minulla oli pieni mahdollisuus välttää totaalaiselta tylsistymiseltä.

Kun ensimmäisen kerran astuin sisään museoon rakkaan ystäväni kanssa, meitä oli vastassa mieshenkilö nimeltä Asko Viitanen. Hän esitteli museon läpikotaisin ja antoi meille reilusti aikaa tutustua museon aiheisiin ja irtaimistoon. Työvuoromme alkoi yhdeksältä ja loppui neljän jälkeen, riippuen ruokataukomme pituudesta. Työvuoromme kaksi ensimmäistä tuntia vietimme yleensä kassin, kun museo ei ollut vielä avoinna eikä muiden työntekijöiden työvuoro ollut vielä alkanut.

Ensimmäiset työpäivät kuluivat madellen, varsinkin kun jouduimme tekemään paljon käännoistyötä englanniksi ja ruotsiksi. Nyt näin jälkempäin ajatellen, se oli kuitenkin vain hyvää harjoitusta tulevia yökirjoituksia varten, vaikka kieltämättä ensimmäisen viikon aikana kuvittelin jo, että hiukseni alkavat homehtua ja mietin usein, että mitä ihmettä teen täällä.

Työpäivät kävivät kuitenkin rattoisamiksi, kun löysimme museon omat, mutta kovin hiljaiset tähdet, Kertun ja Martan. Molemmat ovat nukkeja, jotka jotenkin liittyvät tähän näyttelyyn. Kerttu istuu 50-luvun keittiössä kutomassa sukkaa, mutta Martta oli hieman vauhdikkaampi yksilö. Olen monta kertaa säikähtänyt Marttaa hänen hiippailtuaan yön aikana mitä ihmeellisimpiin paikkoihin. Olen myös itse avustanut Marttaa hänen vaelluksillaan ja siten myös työnantajani, Jarkko Sipola, Asko Viitanen ja Elina Jokela, ovat säikähtäneet tätä nukkea. Nykyisin Martta kuitenkin on rauhoittunut ja nyt hän istuu 50-luvun olohuoneen nojatuolilla informoiden 50-luvun rippikoulusta.

Toinen työviikko kului perinteiseen paikalliseen juhlaan, Salla-päivään, valmistautuessa, mutta muutakin työtä riitti. Olin kassan takana, hoidin kahviota, tein käännoistyötä, mapitin ja laminoitin papereita, maalasin muutamia kylttejä, mölätin asioita asiakkaiden läsnä ollessa (ja tuuditauduin siihen ajatukseen, etteivät he kuulleet), hoidin juoksevia asioita kuten kävin ostoksilla sekä tietysti koin monta, unohdumatonta hetkeä rakkaan ystäväni kanssa. Vaikka toinen viikko olikin mukavampi kuin ensimmäinen, en ole koskaan tuntenut niin suurta iloa, kun huomasi että kellon viisarit olivat liikkuneet odotettua nopeammin ja työvuoro lähenee loppuaan.

Kolmas viikko alkoi Salla-päivillä, jolloin museossa vieraili satoja ihmisiä ja tekemistä riitti. Olin niin kassan kuin pienen kojunkin takana, jossa kauppasin perinteisiä kampanisuja ja pettuleipää. Ehdim myös täyttämään ja tyhjentämään museon astiapesukonetta useita kertoja ja täydentämään kahvion tarjoilua. Odotus viimeisestä työpäivästä kävi melkein piinaavaksi, kun laskin päässäni jo tunteja siihen, kun saan viimeisen kerran sulkea museon oven.

Tiistaina sain myös pienen paniikkikohtauksen jäädessäni yksin palvelevaksi henkilöksi museossa, ja sisälle käveli ihmisiä ihmisten jälkeen. Piti muistaa tehdä niin paljon asioita: laittaa lisää kampanisuja tarjolle, keittää lisää kahvia, painella kassaan oikeat luvut ja tietysti tehdä tämä kaikki niin kuin kunnollisen asiakaspalvelutyössä olevan henkilön kuuluu. Toinen kesätyöntekijätoverini lähti muihin tehtäviin, eikä paikalla ollut sillä hetkellä muitakaan, eikä tilannetta yhtään helpottanut astiapesukoneen toiminnan takkuilu. Hoidin kuitenkin homman niin kuin kuuluikin, ja asiakkaat saivat ostoksensa ja iloista palvelua.

Vaikka kesätyö ei aivan vastannut sitä mitä toivoin, löytyy museosta myös positiivisia puolia. Työilmapiiri oli suhteellisen rento ja työ oli helpompaa mitä monella muulla Sallan kunnan kesätyöntekijällä. Museon näyttely oli myös mielenkiintoinen

ja jopa viimeisellä viikolla, monta kertaa näyttelyn nähneenä, kierrin näyttelyä läpi. Haluan myös korostaa ihanan ystäväni läsnäolon tärkeyttä, ilman häntä olisin jo monta kertaa ottanut lopputilin.

Museotyö on opettanut minulle ainakin valtavasti asiakaspalvelutaitoja, ja niin ihmeelliseltä kuin se kuulostaakin, opin myös esimerkiksi käyttämään astiapesukonetta. Lisäksi olen oppinut paljon museon toiminnasta ja sallalaisesta kulttuurista ja kielestä. Olen oppinut tekemään erilaisia työtehtäviä ja saanut tietyn rytmin arkeeni.

Kaikki tämä oppiminen ei kuitenkaan ole käynyt helposti: monina aamuina on vain tehnyt sanoinkuvaamattoman paljon mieli jäädä kotiin nukkumaan, lähteä töistä muutamaa tuntia aikaisemmin tai vaikka nukahtaa museon 50-luvun makuuhuoneeseen hetekalle. Kassakoneen takanakin on tullut panikoitua muutaman kerran, mutta kaikista on selvitty. Nyt voin taas yhtä kesätyökokemusta rikkaampana jatkaa opintojani ja aloittaa viimeisen lukuvuoteni Sallan lukiossa.

Tinja Jokelainen

Salla-seura

Salla-seuran tehtävänä on ilmentää sekä vanhan, että nykyisen Sallan ainutlaatuisuutta omaleimaisuutta, vaalia sen historiaa, ylläpitää ja tehdä tunnetuksi Sallaa ja sallalaisuutta. Seuran yhtenä tärkeänä tavoitteena on mahdollistaa sallalaisille käynnit entisillä kotiseuduillaan, vanhassa Sallassa.

Salla – seuran tehtävänä on toimia kaikkien sallalaisten hyväksi ja puolesta sekä syventää heidän kotiseutunsa rakautta sekä tuntemusta.

Ote perustamisvuoden 1991 vuoden toimintasuunnitelmasta;

Salla-seuran tunnetuksi tekeminen, matkat vanhaan Sallaan, esitelmät, kulttuurikävelyt, Salla-seuran palkinto, Sallan kylät (vanhassa Sallassa) yhteistyö ja muu toiminta.

Kuvassa vas.: Kulttuuripalkinnon Salla-seuralle otti vastaan seuran nykyinen puheenjohtaja Pekka Moilanen. Taustalla vapaa-ajansihteeri Petteri Salmijärvi

Vanhan Sallan Jumalanpalvelusmatka 18.7.2010. Juhlissa oli satakunta osallistujaa.

Yhtenä tärkeimmästä seuran tavoitteesta on ollut tarjota kaikille halukkaille mahdollisuus päästä käymään entisillä asuinsijoillaan.

Vanhan Sallan hautausmaan kunnostus ja monumenttihanke on ollut niin mitava, että se ansaitsee oman maininnan.

Sepelettä laske-massa Anja Hauer Sallan srk, Antero Miettinen ja Pekka Moilanen.

Sallapäivä tunnelmia

Myyjiä oli tullut läheltä ja kaukaa.

Tavattiin vanhoja tuttuja vuosien takaa.

Saimme hyvinvointia tonkasta..

Lapsille oli tarjolla monenlaisia elämyksiä ja

Lavalla nähtiin hienoja tanssiesityksiä - sallalaisia,

Sallapäivänä jaettiin palkintoja ansioituneille kuntalaisille..

Nuorten Sm-hopea alppinisti Sohvi Virkkula,

kesäherkkuja.

venäläisiä

Sm-kultaa beachfutiksessa Papanaboyseille 2009. Stipendin kävi noutamassa Tane Luukinen ja

ja Sallapäivillä pääsimme tutustumaan uusiin liikuntalaitteisiin.

ja virolaisia.

Anna-Kaisa Mattila, nuorten edustajiston puheenjohtaja.

Ja paljon muuta. Tulukaapa ens vuonna katotomahan, meillähän on juhluvuosi sillon - Sallapäivät täyttää 30-vuotta!

Kursun koiramarkkinat 24.7

Koiramarkkinoilla nähtiin vauhtia....

..ja vaarallisia tilanteita koirien esteratakilpailussa.

Cia kuului tilaisuuden järjestäjiin.

Suuriakin koiralaumoja nähtiin, mutta onneksi nämä koirat pysyivät nätisti vaunuissa.

Koirien kauneuskilpailuihin oli saapunut pariisitar Liisa..

..ja ensikertalainen Muru.

Tunnelma oli kepeä ja ilma oli aurinkoinen. Tähän leikkimieliseen koiratapahtumaan Kursun kylätalolle oli saapunut kymmenittäin iloisia koirien ystäviä.

HILLAMANAUS

Muhi muurain, hehku hilla, lakka laatuista kykene, poimulehtinen puserra; kasvattele valkokukkaa päivän paistaissa terälle lähetessä lämpimästi sinun silloista sisintä, maltoa mesipisaraa.

Paista päivä päivän aikaan, sada sade sateen tullen, jyrähtelee taivaankansi salamoii ja satele; alä kuiten hillasuolle koskaan rummuta rakeita asettele hallojasi, ettei särkyis valkokukka morsiussepele varisis.

Joudu palho, pukkaa ponsi hede huuju ja pölise lennä pilvi pölyinesi lounatuuleen suolle asti missä hennot kukat kukkii tanssii valkomeren värä; tanssi pöly emin luottiin kosima kaksikotisen, päällimmäinen päivän viesti.

Muhi muurain, hehku hilla, lakka laatuista kykene, sikiäimes sulkemahan verholehties suppuhun,

että kypsyis Sallan soille jämäkille jängillemme luonnon marjat jokalähtöön punakeltaiset kerätä; varmaan käytäis Vilmankaira, jouvetaisiin Jouttenaapaan, tulis Tuntsa tunnetuksi:

Turisteille opastettais lakat laidasta lukien

Kauppaan sitten rahikosta muuraimia vielä riitäis

Itsellemme korven kätököt laatuhiilat poimittaisiin

Kauko Kellokumpu

Valtakunnalliset Hyvinvointipäivät Sallatunturissa 13.-14.9.2010

Messupäivä ma 13.9.2010 klo 13.00-18.00
Sallan Liikuntakeskus

Vuoden 2010 hyvinvointipäivien ensimmäinen päivä vietetään messutunnelmissa. Messuilla on lukuisia hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä esittelyitä, tuotemyyntä, terveysmittauksia sekä tietoisuuksia. Messulavalla esiintyvät mm. Senioritanssijat, Musallauluryhmä sekä Hannu Friman näytelmällään Daavid ja kopiokonegoljat. Päivä päättyy Juha Tapion konserttiin. Tilaisuuden juontaa Simodeus.

MESSULAVAN OHJELMA:

- 13.00 alk. Aloitusesitys ja tervetuloitovetus
15.00 alk. Naurujoogasessio
VoimavaraPlus,
Marja Leena Nurmela
17.00-18.00 Daavid ja Kopiokonegoljat - Näytelmällinen luento
Näyttelijä
Hannu Friman
19.30 alk. Juha Tapion konsertti / Kulttuuritoimi
lippu 15,-
Messulavalla myös tietoisuuksia ja tuote-esittelyjä läpi messupäivän!

HONKAVAARAN TILAT:

- 13.00-17.00 Terveysmittaukset (verenpaine, hb, verensokeri)
Kehonkoostumusmittaus, Tasapainomittaus
Terveystoiminta- ja fysioterapiapöytäkirjat / RAMK

OHJATUT LIIKUNTATUOKIOT:

- 13.15-13.30 Lattarijumppa Liisa Honkavaara
13.35-13.50 Lattarijumppa Liisa Honkavaara
13.55-14.10 Paulan gymstick Paula Aspholm-Heimonen
14.15-14.30 Body shape Paula Aspholm-Heimonen
14.35-14.50 Paulan gymstick Paula Aspholm-Heimonen

Tarkempi listaus näytteilleasettajista tulee esille hankkeen internetsivuille
www.hyvinvointivalmennus.fi

Onnenpolku ti 14.9.2010 klo 10.00-16.00
Ulkoilutapahtuma Sallatunturissa

Toisena päivänä luvassa on vauhtia ja vaarallisen hauskaa toimintaa liikunnan ja yhteisen tekemisen parissa Onnenpolun tehtävärasteilla. Luvassa on mm. ongelmanratkaisua, tiimityökalujen mittausta, toiminnallista tietoisuutta sekä nautiskelua. Onnenpolku päättyy osallistujille maksuttomaan rentoutumiseen Hotelli Revontulen kylpylässä.

LÄHTÖ ONNENPOLUN RASTEILLE LIIKUNTAKESKUKSELTA:

- 10.00-16.00 * Tunturi tutuksi - tehtävärasteit Sallatunturin keskustassa
* Tuliastelua tunturin kupeessa ja sanastoharjoituksia kahvitellessä
* KotoSallan kulttuurista
* Päätäpäivä porukkapulahduksella Kylpylässä

Päivän aikana on tarjolla omakustanteinen keittolounas

Tehtävärastien järjestelyissä mukana
Erittäin Sallinen Oy
Sallinen Caravan
Salla Ski Resort
Sallan Taideseura
Sallan Hyvinvointivalmentajat

Viritä itsesi ja aktivoi aivosi rykimän ja ruskan keskellä!

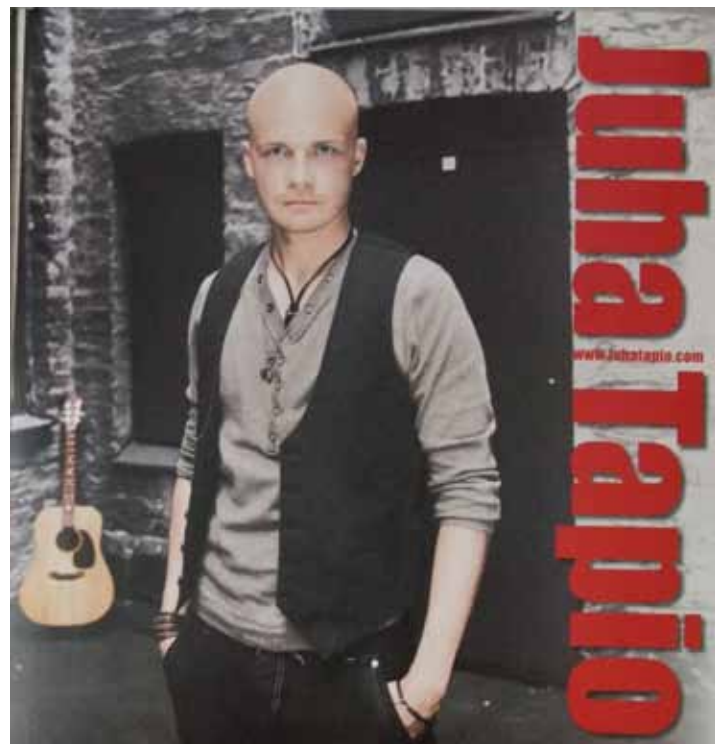
Messuille ja Onnenpolulle on vapaa pääsy!

Messupaikka: Sallan Liikuntakeskus, Eraustie 5, 98900 Salla
Tapahtuman järjestävät Hyvinvointivalmennus ja Sallan kunnan TE-työryhmä

Ennakoilmoittautumiset ja lisätiedot:
Eerika Tuomas 040-752 3492 eerika.tuomas@salla.fi
www.hyvinvointivalmennus.fi

Oikeudet muutoksiin pidätetään

Juha Tapion konsertti
maanantaina 13. syyskuuta klo 19:30
Sallan Liikuntakeskus

Liput 15 €